

powiat
pilski

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu w Pile
z dnia

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2021-2025
w powiecie pilskim.**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.....	5
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE.....	6
2.1. Definicja przemocy w rodzinie.....	6
2.2. Rodzaje przemocy.....	6
2.3. Charakterystyka ofiary przemocy.....	7
2.4. Charakterystyka sprawcy przemocy.....	7
2.5. Cykle przemocy w rodzinie.....	8
2.6. Konsekwencje przemocy w rodzinie.....	9
3. ZADANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH, SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	11
4. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO.....	19
4.1. Położenie powiatu pilskiego.....	19
4.2. Dane z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.....	19
4.3. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2018 – 2020 z terenu powiatu pilskiego.....	25
4.4. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile w latach 2018 - 2020.....	27
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	30
5.1. Cel główny i cele szczegółowe.....	30
5.2. Harmonogram działań.....	34
6. REALIZATORZY I WSPÓLREALIZATORZY PROGRAMU.....	36
7. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	36
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	36

WSTĘP

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie w wielu środowiskach, niestety jest nadal traktowane jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań”, w których często dochodzi do dramatów.

Jednak od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się, wprowadzono nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skuteczniejszej ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzane szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę z tym zjawiskiem.

Większość sytuacji przemocowych zachodzi wewnątrz rodziny, nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. Doświadczają jej nie tylko kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne, a czasem także mężczyźni. Stosowanie przemocy wobec człowieka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma negatywne konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi. Zjawisko przemocy dotyka wszystkich warstw społecznych, nie jest to problem występujący tylko w tzw. rodzinach patologicznych.

Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników.

W sytuacji gdy rodzina stanowi źródło przemocy najwyższy czas, aby przezwyciężyć własne obawy i strach przed zmianami. Wystarczy tylko podjąć kilka pierwszych kroków, a resztą zajmą się odpowiednie służby i organy, które czekają na właściwy sygnał. Specjalnie utworzone zespoły interdyscyplinarne w gminach opracowują indywidualny plan pomocy, a współpracujące ze sobą służby podejmą odpowiednie działania, aby wyeliminować przemoc i przynieść niezbędną pomoc. Należy pamiętać, że bez powiadomienia służb lub właściwych organów oraz dalszej współpracy z nimi, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest znacznie utrudnione. Przemocy w rodzinie, niezależnie jaką formę przybiera, nic nie usprawiedliwia! Trzeba poznać swoje prawa, wyjść z cienia i pozwolić sobie pomóc!

Pomoc udzielana osobom doznającym przemocy oraz świadkom, w szczególności dzieciom, polega w głównej mierze na udzielaniu wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i prawnego oraz na odizolowaniu ich od sprawcy (udzielenie schronienia), a sprawcy

przemocy uczestniczą w programie korekcyjno - edukacyjnym. Należy podkreślić, iż działania te, aby były w pełni kompleksowe i profesjonalne, muszą być przedsięwzięciem interdyscyplinarnym.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 ma służyć wytyczeniu kierunków działań w obszarach profilaktycznych, interwencyjnych, zabezpieczających, wspierających i korekcyjno - edukacyjnych. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych przemocą.

1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.

Program w szczególności realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm);
- ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);
- ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn.zm);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, (Dz. U. z 2021 r., poz. 534);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania cywilnego, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1575 z późn.zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, (Dz. U. z 2020r., poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń,(Dz. U. z 2021 r., poz. 281 z późn. zm);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, (Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, (Dz. U. z 2020 r., poz. 431 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno - edukacyjne, (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259);
- rozporządzenie rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, (Dz. U.z 2011 r. Nr 81, poz. 448);
- uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 01 lutego 2021r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, (M.P. 2021, poz.235).

2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE.

2.1. Definicja przemocy w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i szkody moralne u osób dotkniętych przemocą.

Kryteria przemocy w rodzinie:

- intencjonalność działania,
- istniejąca wyraźna asymetria sił,
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary,
- powoduje cierpienie i ból ofiary,
- powoduje osłabienie lub brak zdolności ofiary do samoobrony.

2.2. Rodzaje przemocy.

- Fizyczna: naruszanie nietykalności fizycznej jest zachowaniem intencjonalnym powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko np. popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, ciągnięcie za włosy, przypalanie papierosem, krępowanie ruchów itp.
- Psychiczna: naruszenie godności osobistej ofiary objawiające się poprzez stosowanie przymusu, gróźb, obrażaniu, osądzaniu, krytykowaniu, straszeniu, obwinianiu, wyśmiewaniu, szantażowaniu itp.
- Seksualna: naruszenie intymności, o którym mówimy, kiedy dochodzi do zmuszenia osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy nie jest w pełni świadomą bądź gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić np. wymuszanie pożycia, gwałt, obmacywanie, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie wyglądu, komentowanie szczegółów anatomicznych, sprawności seksualnej itp.
- Ekonomiczna: wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane podstawowe i niezbędne życiowe potrzeby np. odbieranie pieniędzy, używanie rzeczy bez pozwolenia, dysponowanie czyjąś własnością, niszczenie rzeczy, przeglądanie korespondencji, sprzedaż wspólnych rzeczy bez

uzgodnienia, zaciąganie kredytów „na wspólne konto” bez zgody partnera, zmuszanie do spłacania długów itp.

- Zaniechanie: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokajania podstawowych potrzeb itp.

2.3. Charakterystyka ofiary przemocy.

Na ofiarę przemocy ma wpływ wiele czynników zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych: mity i stereotypy o przemocy, warunki bytowe i materialne, postawy osób bliskich i autorytetów, dostępność i jakość instytucjonalnych form interwencji i wsparcia, styl zachowania, osobowość i inne właściwości ofiary, specyfika relacji interpersonalnych między ofiarą i sprawcą oraz inne znaczące relacje interpersonalne np. dzieci, pamięć minionych doświadczeń życiowych ofiary. Ofiary przemocy to zazwyczaj osoby cechujące się niską samooceną. W wyniku doznawania przemocy często izolują się społecznie, nadużywają środków psychoaktywnych lub alkoholu, są silnie zależne od partnera. Brakuje im wiary we własną sprawczość. Ze względu na swoją sytuację odczuwają silny wstyd i poczucie winy. Bierność w działaniu spowodowana jest często wizją braku perspektyw na przyszłość.

2.4. Charakterystyka sprawcy przemocy.

Niezwykle trudno skonstruować jednoznaczny profil sprawcy przemocy w rodzinie. Reprezentują oni wszystkie grupy społeczne, rasy, religie, różne poziomy wykształcenia, pochodzenie społeczne i status materialny. Można jedynie wskazać pewne cechy wspólne oraz czynniki, których występowanie zwiększa prawdopodobieństwo użycia przez sprawcę przemocy. Należą do nich niska samoocena, niska odporność na stres, patologiczna zazdrość, obwinianie innych o swoje zachowanie, skłonność do przenoszenia złości spowodowanej niekorzystnymi wydarzeniami życiowymi, nadużywanie bądź uzależnienie od alkoholu i substancji psychoaktywnych, zaburzenia osobowości, doświadczanie przemocy w dzieciństwie, niski poziom empatii oraz kompetencji społecznych, lęk przed porzuceniem, brak poczucia winy. Osoby stosujące przemoc często prezentują takie poglądy na dom i rodzinę, w których dominują te o przewadze męczyzny i stereotypowej roli kobiety.

2.5. Cykle przemocy w rodzinie.

W ogólnej opinii częste zdziwienie budzi fakt długotrwałego pozostawiania osób dotkniętych przemocą w zależności od sprawcy. Tymczasem ma na to wpływ wiele czynników. Należą do nich sytuacja społeczna, postawy osób trzecich, mity i stereotypy na temat przemocy uwewnętrznione przez same ofiary, wreszcie specyficzne mechanizmy przemocy, które odejmują wewnętrzną siłę osobom krzywdzonym i utrudniają wyjście z przemocy.

Zaobserwowano, że przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy. Cykl ten składa się z trzech następujących po sobie faz: tworzenia i budowania napięcia, gwałtownej przemocy, uspokojenia i miłości odraczających kolejną fazę przemocy.

Faza narastania napięcia

Tę fazę charakteryzuje pojawianie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Jeden z partnerów staje się drażliwy i poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje u niego złość i wyprowadza z równowagi. Krytykuje oraz poniża partnerkę poprawiając w ten sposób samopoczucie. Prowokuje kłótnie i sprawia wrażenie, że nie panuje nad gniewem. W tej fazie partner może (ale nie musi) pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające. Reakcją osoby doznającej przemocy jest najczęściej próba opanowania sytuacji za wszelką cenę. Uspokaja go, spełnia zachcianki, przeprosza za swoje „niewłaściwe” zachowanie, sumiennie wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Ciągle zastanawia się, co może jeszcze zrobić, aby nie doszło do wybuchu agresji.

Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Partner staje się gwałtowny, nieprzewidywalny, często wpada w szał. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg. Wybuch agresji objawia się najczęściej biciem pięściami lub przy użyciu przedmiotów, kopaniem groźeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również natężenie agresji słownej. Osoba doznająca przemocy ponownie stara się uspokoić partnera i ochronić siebie i dzieci. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara wściekłość partnera ciągle narasta. Czuje się bezradna. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta często jest w stanie szoku, odczuwa złość, wstyd i przerażenie. Skutki mogą być różne np. podbite oko, wybite zęby, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Następstwem psychologicznym może być apatia, depresja, a w konsekwencji nawet samobójstwo.

Faza miodowego miesiąca

Po wyładowaniu swojej złości, bardzo często sprawca wie, że posunął się za daleko i zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje, że to się nigdy więcej nie powtórzy, że nie wie zupełnie, co się z nim stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenie dla swojego zachowania np. „wiesz jaki mam teraz trudny okres w pracy, to wszystko przez ten alkohol itp.” Sprawca okazuje skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, upominki, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z partnerką, spędza z nią czas, dzieli się swoimi przeżyciami. Utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne. Patrząc z zewnątrz można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. W wyniku takiego zachowania kobieta zaczyna wierzyć, że jednak partner się zmienił i ostatni akt przemocy faktycznie był incydentem. Czuje się kochana, odczuwa bliskość i zespolenie się z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Prawdziwe zagrożenie jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca związane jest z tym, że przemoc w kolejnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czy zwykle z upływem czasu skracają się fazy miodowego miesiąca, a wydłużają i mają bardziej dramatyczny przebieg niż pozostałe. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

2.6. Konsekwencje przemocy w rodzinie.

- bezpośrednie uszkodzenia ciała: rany, złamania, stłuczenia, siniaki, poparzenia itp.,
- życie w chronicznym stresie i poczuciu zagrożenia prowadzi do zaburzeń psychosomatycznych tj. migren, bólów brzucha, klatki piersiowej, stawów i kręgosłupa, duszności, bezsenności, utraty apetytu itp.,
- może rozwinąć się zespół stresu pourazowego oraz wyuczona bezradność,
- zniszczone zostaje poczucie mocy sprawczej ofiary, obniżeniu ulega poczucie własnej wartości i godności oraz zdolność do stawiania oporu i skutecznej obrony, na skutek odizolowania od zewnętrznych źródeł wsparcia dochodzi do całkowitego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- pojawiają się zaburzenia dotyczące sfery intymnej i seksualności takie jak: utrata poczucia atrakcyjności, oziębłość, unikanie seksu, bolesne stosunki, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci przeciwnej,
- u dzieci będących świadkami przemocy domowej występują liczne problemy emocjonalne: osłabienie koncentracji, agresja wobec otoczenia, demoralizacja, nocne moczenia, depresja, myśli samobójcze, akty samookaleczenia oraz zwiększone ryzyko stosowania przemocy wobec partnerów w przyszłości.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Jego destrukcyjna siła wpływa na zachowania międzyludzkie i powoduje szereg zaburzeń w systemie rodzinnym odbierając poczucie bezpieczeństwa czy możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym. Dlatego tak ważne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnej sieci wsparcia i systemu przeciwdziałania przemocy.

3. ZADANIA SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH, SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie szczegółowo określa formy bezpłatnej pomocy osobom dotkniętym przemocą, należą do nich między innymi:

- 1) poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne;
- 2) interwencja kryzysowa i wsparcie;
- 3) ochrona przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
- 4) zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ;
- 5) badania lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Pilskiego realizują następujące podmioty:

1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piłie.

ul. Niepodległości 37, 64-920 Piła.

Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

W ramach pomocy osobom dotkniętym problemem przemocy lub innymi kryzysami Centrum udziela wsparcia poprzez poradnictwo prawne, psychologiczne, terapie rodzin, udzielenie schronienia w mieszkaniu chronionym.

2) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Piłie.

ul. Rydygiera 23, 64-920 Piła.

Zadania : zapewnia osobom doznającym przemocy oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania i bez względu na dochód całodobowe schronienie w sytuacjach zagrożenia, udziela specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz organizuje dostęp do pomocy medycznej, prowadzi działania terapeutyczno - wspomagające, prowadzi grupy wsparcia dla osób doznających przemocy, chroni osoby doznające przemocy przed osobą stosującą przemoc w rodzinie, rozpoznaje sytuację ofiary przemocy i opracowuje plan pomocy dla osoby doznającej przemocy domowej, wspiera w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej

z występowaniem przemocy w rodzinie, prowadzi konsultacje wychowawcze, współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto Ośrodek corocznie realizuje również oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Prowadzone są one w celu: powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy w rodzinie, uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycia i podniesienia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, uzyskania przez osoby uczestniczące w programie korekcyjno - edukacyjnym informacji o możliwości podejmowania działań terapeutycznych.

Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie są kierowane w szczególności do:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym,
- osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnień od alkoholu lub narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych, albo środków zastępczych dla których oddziaływania korekcyjno - edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii,
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym.

3) Ośrodek Wsparcia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile

ul. Spacerowa 23, 64-920 Piła

Ośrodek Wsparcia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile zapewnia całodobowe schronienie osobom tego pozbawionym, zwłaszcza bezdomnym i ofiarom przemocy domowej. Placówka mieści się przy ul. Spacerowa 23 w Pile, dysponuje 36 miejscami noclegowymi w pełni wyposażonych pokojach, znajdujących się na II oraz IV piętrze budynku oraz pomieszczeniami wspólnymi jak świetlice, kuchnie, pomieszczenia gospodarcze i łazienki (w tym przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych). Okres pobytu w Ośrodku ustalany jest indywidualnie w zależności od sytuacji kierowanej osoby. Osoby przebywające w Ośrodku Wsparcia obejmowane są na miejscu wsparciem pracownika socjalnego a także mogą korzystać ze specjalistycznej pomocy psychologicznej.

4) Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie pilskim;

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile
ul. Kwiatowa 5, 64-920 Piła
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej
Plac Powstańców Wielkopolskich 20/21, 89-320 Wysoka
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy
ul. Złotowska 11a, 89-310 Łobżenica
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu
ul. Ks. Kordeckiego 1, 89-340 Białośliwie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu
ul. Wojska Polskiego 12, 64-850 Ujście
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach
ul. Dworcowa 22, 64-810 Kaczory
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku
ul. Bydgoska 38, 89-300 Wyrzysk
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim
ul. Kościuszki 38, 89-350 Miasteczko Krajeńskie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie
Jaraczewo 2, 64-930 Szydłowo,

Zadania: Działania ośrodków pomocy społecznej mają na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji w ramach pracy socjalnej. Pomoc społeczna jest udzielana także w przypadku przemocy w rodzinie w postaci: interwencji kryzysowej, poradnictwa: socjalnego, prawnego, pomocy i wsparcia odpowiednich instytucji i specjalistów, udzielenia pomocy w postaci odpowiednich świadczeń, udzielanie wsparcia i pomocy w podejmowanych działaniach ukierunkowanych na wyjście z problemu przemocy.

5) Zespoły interdyscyplinarne w powiecie pilskim działające przy Ośrodkach Pomocy Społecznej;

Zadania: Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób dotkniętych przemocą. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań wszystkich podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji

o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

6) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie pilskim znajdujące się w strukturach ośrodków pomocy społecznej;

W przypadku gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które zgodnie z prawem powinny: przeprowadzić dokładne rozeznanie sytuacji, wezwać osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą, udzielić wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym, poinformować członków rodzin o różnych możliwościach szukania pomocy, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia przestępstwa powiadomić organy ścigania.

7) Komenda Powiatowa Policji w Pile;

ul. Bydgoska 115, 64-920 Piła

Zadania: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, obowiązkowe współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące osoby dotknięte przemocą w rodzinie podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to: interwencja i wszczęcie procedury Niebieskiej Karty, sporządzanie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo m.in. do uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa, wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, jak również zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

8) Prokuratura Rejonowa w Pile;

ul. gen. Władysława Andersa 10, 64-920 Piła

Prokuratura działa w oparciu o ustawę o prokuraturze, kodeks postępowania karnego i inne akty prawne.

W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania. Świadcowie przemocy lub inne osoby poszkodowane mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu. Przestępstwa ścigane z urzędu, to przestępstwa w których obowiązkiem państwa jest ściganie sprawcy, bez względu na to czy chce tego czy też nie pokrzywdzony.

Dowodami w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie są:

- obdukcja lub zaświadczenie o stanie zdrowia,
- zeznania świadków - bezpośrednich - czyli osób, które widziały bądź słyszały dane zajście lub pośrednich, czyli takich, które bezpośrednio nie uczestniczyły w zajściu ale dowiedziały się o nim np. od osoby pokrzywdzonej,
- „Niebieska Karta”,
- interwencje policji,
- jeżeli sprawca jest agresywny i niszczy sprzęt domowy można złożyć wniosek o oględziny mieszkania (na podstawie art.167 k.p.k. mogą zostać przeprowadzone również z urzędu).

9) Sąd Rejonowy w Pile;

Aleja Powstańców Wielkopolskich 79, 64-920 Piła

Sąd Rejonowy w Pile rozpatruje wszystkie sprawy, z wyjątkiem zastrzeżonych dla sądu okręgowego. Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych, realizuje zadania związane z rozpoznawaniem spraw z zakresu: prawa rodzinnego i opiekuńczego postępowania w sprawach nieletnich, postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu.

10) Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Pile;

Aleja Powstańców Wielkopolskich 79, 64-920 Piła

Zadania: Wykonywanie m.in. czynności związanych ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od

sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5). W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych.

Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych w wystąpieniem przemocy w rodzinie.

11) szkoły i placówki oświaty i wychowania;

Zadania oświaty: Przedstawiciele placówek oświatowych posiadają kompetencje, aby: rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania, utrzymywać kontakt z rodziną dziecka, wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny, powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, udzielić wsparcia, skierować do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno - pedagogicznej, monitorować sytuację dziecka i rodziny, współpracując z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w razie potrzeby uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą), wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

W Powiecie Pilskim działa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, która jako placówka oświatowa realizuje własne zadania poprzez diagnozę, konsultacje, terapie, psychoedukacje, rehabilitacje, doradztwo, mediacje, interwencje w środowisku ucznia oraz działalność profilaktyczną i informacyjną. Ponadto Poradnia współdziała ze służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami itp. działającymi na rzecz dzieci i ich rodzin.

12) ochrona zdrowia;

Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania: przeprowadzenie spokojnej rozmowy z ofiarą bądź świadkiem przemocy domowej, umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania, poinformowanie ofiar o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy (służb, instytucji, sieć hosteli), rozpoznanie podczas rozmowy jakichkolwiek sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, wystawienie na potrzebę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, poinformowanie o warunkach wystawienia obdukcji

lekarskiej z wyraźnym zapisem w niej, iż obrażenia ciała powstały wskutek użycia siły fizycznej, obowiązkowe powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenie wykorzystania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała), uruchamianie procedury „Niebieska Karta”, uczestnictwo w działaniach związanych z wykonywaniem czynności służbowych w ramach art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

13) organizacje pozarządowe;

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenie, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno - konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci, pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, grupy wsparcia, samopomocowe, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci, prowadzenie punktów konsultacyjnych dla mieszkańców gmin.

4. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO

4.1. Położenie powiatu pilskiego.

Powiat pilski jest położony w północnej części Województwa Wielkopolskiego. W skład powiatu wchodzi 1 gmina miejska (Piła), 4 gminy miejsko-wiejskie (Łobzenica, Ujście, Wyrzysk, Wysoka) oraz 4 gminy wiejskie (Białośliwie, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Szydłowo).

Głównym realizatorem zadań skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej, w ramach których działają Zespoły Interdyscyplinarne. Pozostałe jednostki udzielają wsparcia w ramach swojej działalności.

4.2. Dane z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Istotnym dokumentem, który wskazuje kierunek działań powiatowych w zakresie przeciwdziałania przemocy jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W ramach jego realizacji w latach poprzednich sporządzano coroczne sprawozdania. Ewaluacja programu ma na celu sprawdzanie stopnia osiągnięcia założonych celów. Uzyskana w ten sposób wiedza wskazuje jakie działania podjęto oraz w jakim zakresie jednostki pomocy społecznej i inne instytucje wywiązywały się z określonych zadań.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 zakładał realizację trzech celów :

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc

W ramach realizacji celu pierwszego podjęto szereg działań na które składały się kampanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dot. zjawiska przemocy i realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Celem kampanii było upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji o instytucjach świadczących w Pile pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Adresatami kampanii są przede wszystkim osoby dotknięte przemocą, a pośrednio również instytucje udzielające wsparcia rodzinie. W ramach ww. kampanii opracowano ulotki informacyjne na temat instytucji działających w mieście w obszarze wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz zawierające kompleksową informację o ośrodkach świadczących w mieście całodobową pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie. Informacje związane z kampanią są udostępniane także na stronie internetowej MOPS w zakładce „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” oraz w gablotach i na tablicach informacyjnych pilskich instytucji, w tym m.in. policji, sądu i jednostek oświatowych.

Tabela nr 1. Kampanie informacyjno – promocyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość kampanii w poszczególnych latach		
		2018	2019	2020
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	2	2	2
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	2	3	6
3.	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	3	3	0

Tabela nr 2. Materiały informacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość materiałów informacyjnych w poszczególnych latach		
		2018	2019	2020
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	300 ulotek*	500**	30 sztuk
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	1 zestaw	1 zestaw	2 zestawy
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	100 ulotek	0	50 ulotek
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	130 ulotek	0	0

* MOPS w Pile wykonał materiały informacyjne do realizowanej przez siebie kampanii, które zostały przekazane do Komendy Powiatowej w Pile

** od MOPS w Pile i PUSS w Pile

W 2018 i 2019 roku na terenie powiatu pilskiego zostało przekazanych łącznie 1030 materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile wykonał materiały informacyjne do realizowanych przez siebie kampanii. W 2020 roku na terenie powiatu pilskiego zostały przekazane łącznie 32 materiały informacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz 50 ulotek.

Tabela nr 3. Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w poszczególnych latach		
		2018	2019	2020
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	1	0	0
2.	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	1	1	1
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	1	1	50 ulotek
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	0	0	5

W 2018 roku wdrożone zostały 3 programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w 2019 roku wdrożono 2 programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, natomiast w 2020 roku liczba wdrożonych programów profilaktycznych wzrosła do sześciu.

Tabela nr 4. Programy promujące prawidłowe metody wychowawcze oraz prelekcje i pogadanki dla rodziców o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

L.p.	Realizator	Ilość programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz prelekcje i pogadanki dla rodziców w poszczególnych latach		
		2018	2019	2020
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pile	30 prelekcji i pogadań (w tym 5 dla 150 rodziców)	85 prelekcji w szkołach	2 programy
2.	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	1 program	1 program	1 program
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	0	0	3 programy (11 pogadań i prelekcji)

W 2018 i 2019 roku 2 instytucje realizowały na terenie powiatu pilskiego programy promujące prawidłowe metody wychowawcze oraz przeprowadzały prelekcje i pogadanki dla

rodziców o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie. W 2020 roku 3 instytucje realizowały na terenie powiatu pilskiego ww. programy.

W ramach realizacji celu drugiego zebrano dane na temat dostęp osób dotkniętych przemocą w rodzinie do nieodpłatnego poradnictwa.

Tabela nr 1. Działalność specjalistycznych punktów konsultacyjno - interwencyjnych działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie na terenie powiatu pilskiego w poszczególnych latach:

Rok	Realizator	Ilość osób korzystających z pomocy	Łączna ilość osób korzystających z pomocy w danym roku
2018	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżeniczy	8	17
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	9	
2019	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżeniczy	4	14
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	10	
2020	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżeniczy	30	48
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	4	
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	10	
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie (2 punkty konsultacyjne: w Szydłowie i w Starej Łubiance)	2	
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach (2 punkty konsultacyjno - interwencyjne)	2	

Na terenie powiatu pilskiego w 2018 r. i 2019 r. działały 2 specjalistyczne punkty konsultacyjno - interwencyjne działające na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, z których skorzystało w tym okresie 31 osób. Natomiast w 2020 roku na terenie powiatu pilskiego działało już 7 specjalistycznych punktów konsultacyjno - interwencyjnych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, z których skorzystało 48 osób. Wynika z tego, że oferta w postaci punktów zwiększyła się i pomoc uzyskało więcej osób niż w poprzednich latach.

Tabela nr 2. Poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy :

	lata	ilość osób doznających przemocy		
		Poradnictwo psychologiczne	Poradnictwo prawne	razem
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	2018	60	18	78
	2019	60	13	73
	2020	42	22	64
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	2018	2	-	2
	2019	-	-	-
	2020	2	-	2
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu	2018	6	-	6
	2019	7	-	7
	2020	4	-	4
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżeniczy	2018	3	1	4
	2019	2	2	4
	2020	8	6	14
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	2018	9	-	9
	2019	10	3	13
	2020	4	-	4
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	2018	-	-	-
	2019	-	5	5
	2020	-	5	5
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	2018	-	-	-
	2019	-	-	-
	2020	6	-	6
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	2018	19	13	32
	2019	18	17	35
	2020	22	11	33
Szpital Powiatowy w Wyrzysku	2018	-	-	-
	2019	1	-	1
	2020	-	-	-

Z poradnictwa psychologicznego skorzystało:

- Rok 2018 - 99 osób
- Rok 2019 - 98 osób
- Rok 2020 - 88 osób

Z poradnictwa prawnego skorzystało:

- Rok 2018 - 32 osoby
- Rok 2019 - 40 osób
- Rok 2020 - 44 osoby

W ramach realizacji celu trzeciego uzyskano informacje na temat instytucji realizujących programy korekcyjno - edukacyjne i ilości osób, które skorzystały z tej oferty.

Tabela nr 1. Uczestnicy programów korekcyjnych wobec sprawców przemocy na terenie powiatu pilskiego:

Rok	Realizator programu	Ilość osób przystępujących do programu	Ilość osób kończących program
2018	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	13	6
	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	12	2
2019	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	13	2
	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	10	1
2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	-	-
	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	16	2

Adresatami programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie są osoby dorosłe, mężczyźni i kobiety, stosujący wszelkie formy przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej) wobec współmałżonki (współmałżonka), partnerki (partnera), rodzeństwa, rodziców, osób starszych, dzieci własnych lub przysposobionych, albo wobec innych osób zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym.

W sumie 2018 roku do programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, którego celem jest rozpoznanie, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc przystąpiło 25 osób, z czego 8 osób ukończyło program. W 2019 roku 23 osoby przystąpiły do programu, jednak tylko 3 osoby go ukończyły. W 2020 roku zauważalny jest spadek ilości osób przystępujących do programu tj. 16, z tego 2 osoby zrealizowały program do końca.

Jak wynika z przedstawionych danych mimo zainteresowania programem osób stosujących przemoc, to ilość osób uzyskujących zaświadczenie o ukończeniu programu jest niezadowalająca. Osoby deklarujące udział w programie w trakcie jego trwania rezygnują ze spotkań co następnie przedkłada się na małą ilość osób kończących program.

4.3 Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2018 – 2020 z terenu powiatu pilskiego.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”7. Kartę wypełnia przedstawiciel właściwej służby, gdy w toku prowadzonych czynności służbowych poweźmie podejrzenie o stosowaniu przemocy w rodzinie. Do wypełniania formularza „Niebieska Karta – A” są zobowiązani: policjant, przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia – lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, przedstawiciel oświaty – nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wszczętych i realizowanych procedur „Niebieskiej Karty”

Tab.1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” (na podstawie art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie):

Obszar działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2018	2019	2020
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu	12	6	3
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	13	10	20
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	271	248	321
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	5	21	29
Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu	20	21	21
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	24	12	11
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	21	28	13
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	5	4	15
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	14	15	26
Razem powiat pilski	385	365	449

Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Piłskiego w latach 2018 - 2020 wszczęły łącznie **1199** procedur „Niebieskiej Karty”. Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” w roku 2019 była mniejsza niż w roku 2018 i 2020. Natomiast liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w roku 2020 znacznie zwiększyła się w stosunku do lat 2018 – 2019.

Z przedstawionej tabeli wynika, że problem przemocy w rodzinie stale wzrasta. Duża liczba wszczętych procedur w 2020 r. może wynikać dodatkowo z okresu pandemii, w czasie której rząd ogłosił tzw. “lockdown”, w ramach którego znacznie ograniczono swobodę przemieszczania się aby nie rozprzestrzeniać koronawirusa. Rodziny zamknięte w czterech ścianach mieszkania często nie radziły sobie z emocjami co z kolei powodowało frustrację i częściej niż zwykle dochodziło do aktów przemocy.

Tab. 2. Realizowane procedury „Niebieskiej Karty” (liczba realizowanych procedur „Niebieskiej Karty” na podstawie art. 9d ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie):

Obszar działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2018	2019	2020
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białosłiwiu	14	12	7
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy	14	15	25
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile	395	427	446
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie	39	37	38
Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu	24	22	26
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiej	24	12	11
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku	25	33	13
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim	5	4	15
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaczorach	14	15	32
Razem powiat piłski	554	577	613

Z otrzymanych danych wynika, że liczba realizowanych procedur „Niebieskiej Karty” zwiększa się z każdym kolejnym rokiem. W latach 2018 – 2020 zrealizowano ich łącznie 1744.

Po wszczęciu procedury “ Niebieskiej Karty” następuje jej realizacja prowadzona przez Zespoły Interdyscyplinarne działające przy Ośrodkach Pomocy Społecznej. Działania w ramach realizacji procedury są ściśle określone przepisami prawa. Udział w realizacji procedury biorą przedstawiciele instytucji i służb wyznaczeni przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołując grupy robocze czuwa nad ich przebiegiem.

Realizacja procedury polega na oddzielnych spotkaniach członków grupy roboczej z osobą dotkniętą przemocą oraz stosującą przemoc. W trakcie spotkań omawia się sytuację, w której doszło do przemocy oraz ustala plan pomocy ofierze i pracy ze sprawcą. Następnie członkowie grupy roboczej monitorują działania podjęte przez członków rodziny. W razie potrzeby są wyznaczane kolejne spotkania.

Tab.3 Liczba ofiar przemocy w rodzinie według płci i wieku w powiecie pilskim:

	2019	2020	Łączna liczba ofiar
Kobiety	422	427	849
Mężczyźni	67	89	156
Dzieci i młodzież 0-18	88	97	185

Jak wynika z powyższej tabelki ogromną ilość osób dotkniętych przemocą stanowią kobiety z dziećmi lub same dzieci. Ilość mężczyzn jest kilkakrotnie niższa. Dane te pokazują, kogo najbardziej dotyka problem przemocy w rodzinie.

Tab.3 Liczba sprawców przemocy w rodzinie według płci i wieku w powiecie pilskim:

	2020
Kobiety	103
Mężczyźni	476
Dzieci 0-18	0
Liczba osób ogółem	579

W 2020 roku liczba sprawców przemocy w rodzinie w powiecie pilskim wynosiła 579 osób, z czego to mężczyźni stanowią największą grupę.

4.4. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile w latach 2018 - 2020 .

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile jest jednostką zabezpieczającą zadanie przeciwdziałania przemocy w ramach interwencji kryzysowej. Dane pozyskane w ramach jego działalności wskazują na ogromną potrzebę wsparcia w tym zakresie i są

ważnym elementem w planowaniu sieci struktury przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tab. 1. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia SOW z podziałem na płeć i wiek:

	2018	2019	2020	Razem
Kobiety	29	31	26	86
Mężczyźni	1	3	0	4
Dzieci	28	50	50	128

W Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2018 - 2020 przebywało łącznie **218** osób, w tym 86 kobiet, 128 dzieci oraz 4 mężczyzn. Jak wynika z danych największą grupę osób dotkniętych przemocą, korzystających z pobytu w Ośrodku stanowią kobiety z dziećmi.

Tab. 2. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia SOW z podziałem na powiaty i gminy:

L.p	Powiat	Gmina	2018	2019	2020	Liczba osób wg gminy	Liczba osób wg powiatów
1	PILSKI	Białośliwie	4	0	0	4	109
		Piła	35	36	10	81	
		Szydłowo	0	1	2	3	
		Ujście	0	3	2	5	
		Wysoka	1	5	6	12	
		Wyrzysk	0	4	0	4	
2	CHODZIESKI	Chodzież	3	2	10	15	18
		Szamocin	0	0	3	3	
3	CZARNKOWSKO - TRZCIANECKI	Czarnków	0	1	1	2	19
		Krzyż	0	2	5	7	
		Wieleń	0	4	6	10	
4	ZŁOTOWSKI	Złotów	1	3	0	4	22
		Krajenka	0	2	0	2	
		Zakrzewo	1	3	0	4	
		Lipka	0	5	7	12	
5	OBORNICKI	Rogóżno	0	6	6	12	14
		Ryczywół	0	2	0	2	
6	SZAMOTULSKI	Wronki	3	3	3	3	9
7	POZNAŃSKI	Smętówko	0	3	3	6	6
8	CZŁUCHOWSKI	Człuchów	0	1	1	2	2
9	GNIEŹNIEŃSKI	Gniezno	0	0	3	3	3
10.	WAŁECKI	Wałecz	0	0	7	7	7
11	STRZELECKO - DREZDENECKI	Strzelce Krajeńskie	0	0	3	3	3
12.	ŁOBESKI	Łobez	0	0	2	2	2
13	GDYNIA MIASTO NA PRAWACH	Gdynia	0	0	4	4	4

W latach 2018 – 2020 z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile korzystały osoby z 13 powiatów. Największa grupa osób doświadczająca przemocy w rodzinie pochodziła z powiatu pilskiego - 109 ofiar, co stanowi 50 % wszystkich osób. Znacznie mniejszą liczbę stanowiły osoby z powiatu złotowskiego - 22 osoby, czarnkowsko – trzecieckiego – 19 osób, a także chodzieskiego - 18 osób.

Przedstawione tabele wskazują na fakt, iż działalność całodobowa realizowana przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile jest bardzo ważnym elementem polityki społecznej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w regionie północnej Wielkopolski. Możliwość wsparcia w formie schronienia dla osób dotkniętych przemocą stwarza im szansę na ułożenie sobie życia bez przemocy.

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.

5.1 Cel główny i cele szczegółowe.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 oparty jest na zasadach:

1. Wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
2. Zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
3. Promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
4. Szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
5. Edukacji mieszkańców powiatu pilskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
6. Promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

**CELEM GŁÓWNYM PROGRAMU JEST ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI
DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W
POWIECIE PILSKIM.**

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy 1:

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- a) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.
- b) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- c) Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Pilskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
- b) Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
- c) Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
- d) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.
- e) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak najszerszej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

- a) Liczba wykonanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w Powiecie Pilskim.
- b) Liczba kampanii informacyjno - promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- c) Liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- d) Liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.

Działania:

- a) Zorganizowanie specjalistycznego punktu konsultacyjno – interwencyjnego działającego na rzecz przemocy w rodzinie.
- b) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar.
- c) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy.
- d) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.
- e) Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Swobodny dostęp do informacji dla ofiar przemocy.
- b) Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy.
- c) Swobodny dostęp do terapii dla ofiar przemocy.

Wskaźniki:

- a) Liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjno – interwencyjnego dla ofiar przemocy w podziale na wiek i płeć.
- b) Liczba ofiar przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
- c) Liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.

Cel szczegółowy 3:

Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- a) Zastosowanie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.

- b) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy.
- c) Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla sprawców przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- a) Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.
- b) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u sprawców przemocy.
- c) Podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat zjawiska przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.
- d) Zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.

Wskaźniki:

- a) Liczba sprawców przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego.
- b) Liczba sprawców przemocy korzystających z długofalowych terapii specjalistycznych.
- c) Liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.

5.2 Harmonogram działań

Cele do realizacji	Zadanie	Działania	Realizator	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.	<p>1. Opracowanie i publikacja ulotek, broszur, plakatów dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w powiecie pilskim.</p> <p>2. Umieszczenie informacji o możliwości uzyskania wsparcia dla ofiar oraz prawców przemocy na stronie internetowej PCPR.</p> <p>3. Organizowanie zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy dla rodziców</p> <p>4. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i umiejętnościapanowania emocji oraz reagowania na przemoc.</p>	<p>1. Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.</p> <p>2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia wiadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Współpraca ze szkołami z terenu powiatu pilskiego w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy.</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile</p> <p>- Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>- Organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe</p> <p>- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pile</p> <p>- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile</p>	2021-2025	Budżet samorządu powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.	<p>1. Umożliwienie mieszkańcom Powiatu Pilskiego swobodnego korzystania ze specjalistycznego punktu działającego na rzecz przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą</p>	<p>1. Prowadzenie specjalistycznego punktu konsultacyjno-interwencyjnego działającego na rzecz przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy.</p> <p>3. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy.</p> <p>4. Zorganizowanie specjalistycznych</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile</p> <p>- Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Pilskiego</p> <p>- Służba zdrowia</p> <p>- Organizacje pozarządowe</p> <p>- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile</p>	2021-2025	Budżet samorządu powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

		terapii dla ofiar przemocy.			
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	1. Edukacja sprawców	1. Zastosowanie programów korekcyjno- edukacyjnych wobec sprawców przemocy. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy. 3. Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla sprawców przemocy.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile - Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Pileckiego - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe - Policja, Areszt Śledczy, Sąd, Prokuratura -Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile	2021-2025	Budżet samorządu -powiatu -gmin -środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

6. REALIZATORZY I WSPÓŁREALIZATORZY PROGRAMU.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, Policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w Pile w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 będą środki finansowe z budżetu powiatu pilskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.